

آموزش صلح

(دفاهیم و رویکردها)

مؤلف:

ابوالفضل عباسی

پژوهشگر و فرهنگی شاغل در آموزش و پرورش

سرشناسه	: عباسی، ابوالفضل، ۱۳۶۹ -
عنوان و نام پدیدآور	: آموزش صلح (مفاهیم و رویکردها) / مولف ابوالفضل عباسی.
مشخصات نشر	: تهران: تایماز، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۴۳ ص.
شابک	: 978-600-403-155-4
وضعیت فهرست نویسی	: فیها
موضوع	: صلح
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۵ ۷۲۳/۷۲۳۸
رده بندی دیویی	: ۳۲۷/۱۷۲
شماره کتاب‌شناسی ملی	: ۴۱۹۶۳۶۳

انتشارات تایماز

آموزش صلح (مفاهیم و رویکردها)

ناشر :	تایماز
مولف :	ابوالفضل عباسی
طرح جلد و صفحه آرایی :	گروه فنی تایماز
مدیر اجرایی :	مجید باشعور
چاپ و صحافی :	تایماز
نوبت چاپ :	اول ۱۳۹۵
شمارگان :	۵۰۰
قیمت :	۱۲۰۰۰ ریال
شابک :	۹۷۸-۶۰۰-۴۰۳-۱۵۵-۴
 حق چاپ محفوظ و متعلق به مولف می باشد.	

آدرس: تهران - خیابان کارگر جنوبی - خیابان روانمهر - پلاک ۱۵۸ - طبقه ۲ صندوق پستی: تهران ۱۳۱۴۵-۶۴۸
 تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۰۲۷۴۴ موبایل: ۰۹۱۲۷۲۴۴۵۳۵ ایمیل: taymazpub@yahoo.com

فهرست

۹	پیشگفتار.....
۱۱	هدفهای کلی کتاب.....
۱۳	فصل اول : مفاهیم و مبانی صلح.....
۱۴	مقدمه.....
۱۴	تعریف صلح.....
۱۵	صلح در سنت.....
۱۶	صلح در اصطلاح.....
۱۷	تعیین چهارچوبی برای صلح.....
۱۷	مفهوم صلح با توجه به معلومت در واسطه.....
۲۰	اهمیت و کارکرد اجتماعی صلح در چند دهه.....
۲۲	اهمیت و جایگاه صلح در قرآن.....
۲۵	فصل دوم : آموزش صلح.....
۲۶	مقدمه.....
۲۶	مفهوم آموزش صلح.....
۲۹	پیشینهی آموزش صلح.....
۳۱	آموزش صلح و دستاوردهای آن.....
۳۲	اهمیت آموزش صلح.....
۳۴	اهداف آموزش صلح.....
۳۹	فصل سوم : مدارس و آموزش صلح.....
۴۰	مقدمه.....

۴۰	نقش آموزش و پرورش در اشاعه فرهنگ صلح
۴۲	نقش مدرسه در آموزش صلح
۴۳	نهادهای آموزشی بستر ساز امنیت در جهت ایجاد صلح
۴۴	نهادهای آموزشی و یکپارچگی امنیت
۴۶	نقش آموزش بر ثبات امنیت
۴۹	فصل چهارم: برنامه ی درسی صلح محور
۵۰	مقدمه
۵۰	مفهوم برنامه ی درسی
۵۲	طراحی برنامه ی درسی
۵۳	ماهیت برنامه ی درسی صلح از نظر کانت
۵۴	تعریف برنامه ی درسی صلح
۵۶	آموزش صلح در برنامه های درسی
۵۹	الگوی مفهومی برنامه درسی صلح
۶۰	مرحله اول: نیازسنجی
۶۲	مرحله دوم: تعیین هدف
۶۳	طبقه بندی و سطوح اهداف در حیطه های یادگیری
۶۳	هدف های یادگیری در حیطه ی شناختی
۶۴	(۱) دانش
۶۴	(۲) فهمیدن
۶۵	(۳) کار بستن
۶۵	(۴) تحلیل

۶۵		(۵) ترکیب
۶۶		(۶) ارزشیابی
۶۶		سطوح یادگیری در حیطه ی نگرشی
۶۷		سطوح یادگیری در حیطه ی مهارتی
۶۸		مرحله ی سوم: طراحی برنامه ی درسی صلح محور
۶۸		الف: محتوای صلح محور
۷۶		مراحل تدوین روش بحث گروهی
۷۸		روش ایفای نقش (نمایش)
۷۹		مراحل اجرا
۸۰		محاسن روش ایفای نقش
۸۰		محدودیتهای روش ایفای نقش و راه جبران آنها
۸۱		روش بارش مغزی
۸۲		الگوی تفکر انتقادی
۸۴		چارچوب تدریس در فعالیتهای فکری
۸۴		راهنمای تدریس مهارت تفکر
۸۵		مراحل اجرا در روش تدریس مبتنی بر تفکر انتقادی
۸۶		الگوی تفکر استقرائی
۸۶		مراحل الگوی تفکر استقرائی
۸۷		الگوی بدیعه پردازی
۸۹		مرحله ی چهارم: اجرای برنامه ی درسی صلح
۸۹		آمادگی اجتماعی برای اجرای برنامه ی درسی صلح

۹۰	اولیاء و برنامه ی درسی صلح
۹۲	مدیر و برنامه ی درسی
۹۳	معلم و برنامه ی درسی
۹۴	مرحله ی پنجم: ارزشیابی برنامه ی درسی صلح
۹۷	فصل پنجم : برنامه های آموزش صلح
۹۸	مقدمه
۹۸	جایگاه آموزش صلح در جهان معاصر
۹۹	برنامه های آموزش صلح
۱۰۲	آموزش صلح به عنوان یک صل فراگیر
۱۰۶	اقدامات یونسکو در زمینه بر سنگ صلح در سطوح ملی، منطقه ای و بینالمللی
۱۰۶	برخی از اقدامات یونسکو در سطوح ملی منطقه ای
۱۰۷	یونسکو و فرهنگ صلح
۱۰۹	فصل ششم : ایجاد مدارس امن
۱۱۰	مقدمه
۱۱۱	مؤلفه های مدارس امن
۱۱۲	دیدگاه های اساسی در رابطه با مدارس امن
۱۱۴	برنامه های آموزشی مدیریت مدارس امن
۱۱۸	برنامه ی میانجیگری
۱۱۸	برنامه ی مدیریت خشم
۱۱۹	برنامه مدیریت کلاس درس
۱۲۰	برنامه ی منش سازی

- ۱۲۱..... برنامه های حمایتی (اجتماعی، عاطفی)
- ۱۲۳..... برنامه ی سلامت
- ۱۲۵..... سازماندهی و روشهای آموزش سلامت در مدارس امن
- ۱۲۵..... الف) آموزش بهداشت
- ۱۲۵..... ب) خدمات سلامت در مدارس
- ۱۲۷..... برنامه های فیزیکی
- ۱۲۷..... امنیت درونی
- ۱۲۷..... امنیت بیرونی
- ۱۲۸..... برنامه های نظارتی
- ۱۳۰..... فهرست منابع
- ۱۳۸..... شناسنامه ی علمی
- ۱۳۹..... مقالات چاپ شده و ارائه شده در کنفرانس ها

پیش‌گفتار

بسم الله الرحمن الرحيم

" يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَافَّةً وَ لَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ "

(بقره؛ آیه ۲۰۸)

ای کسانی که ایمان آورده‌اید! همگی در صلح و آشتی درآیید و از گام‌های شیطان، پیروی نکنید که او دشمن آشکار شماست.

امروزه گسترش فناوری‌های نوین اطلاعاتی و رقابت بلامنازع کشورها و جوامع در عرصه‌های مختلف، بیش از پیش امنیت جوامع را تهدید می‌کند. نتیجه‌ی این رقابت‌ها اختلافات، جنگ و منازعاتی است که زندگی و محیط زیست کودکان و نوجوانان را در معرض خطر قرار داده است. از این رو جامعه‌ی آریه باید از نقش و مسئولیت‌های خود در قبال آینده‌ی نسل جدید برای حل مشکلات جهانی پر از خشونت آگاه گردند.

آموزش و نظام آموزشی به عنوان یکی از ارکان اساسی ترویج صلح از طریق آموزش‌های اصولی و برنامه‌ریزی شده می‌تواند به توانمندسازی جامعه و افراد آن، برای نیل به امنیت کمک کند و به مرور، جریان درونی‌شدن فرهنگ سیاسی و مشارکتی را در افراد جامعه تثبیت و تقویت کند. با توجه به مدت نسبتاً طولانی تحصیلات پایه‌ای دانش‌آموزان تأثیرات عمیقی از مجموعه شرایط محیطی مدارس از جمله نحوه رفتار معلمان، تعادلات بین گروه‌های دوستان و همسالان، فعالیت‌های فوق برنامه، نحوه آموزش مطالب درسی، محتوای کتابهای درسی دریافت می‌کنند که در شخصیت و نگرش‌های آینده آنها اثرات ماندگاری را به جا می‌گذارد. آموزش صلح می‌تواند به برقراری نظم و امنیت در جامعه کمک کند. بی‌سوادی ریشه بسیاری از انحرافات است و دامن‌زدن به به انحراف و ناامنی نقش اساسی دارد. میان سطح آموزش و آمادگی در ارتکاب جرم نسبت عکس وجود دارد، به طوری که اغلب، بیش‌ترین گروه از منحرفان جامعه را بی‌سوادان تشکیل می‌دهند. بنابراین اتخاذ تدابیری که بتواند ایجاد صلح پایدار نماید اهمیت و ضرورت اساسی دارد و در این رهگذر نظام آموزش و پرورش می‌بایست نقش خطیر خود را به خوبی ایفا نماید. از این رو ضرورت دارد برنامه‌های درسی به خصوص در پایین‌ترین

سطوح یعنی آموزش ابتدایی مورد بررسی و بازنگری قرار گیرد. با توجه به نقش ویژه «آموزش صلح» در جریان تعلیم و تربیت کودکان و نوجوانان در فرآیند جهانی شدن، لازم است که معلمان، کارشناسان آموزشی، متخصصین برنامه‌ی درسی و همه‌ی افراد و عوامل تأثیرگذار بر آموزش به این مهم توجه نمایند و با فراهم کردن بستر و زمینه‌های لازم این مهم را تحقق بخشند. روشن است هر گونه کاستی و سهل انگاری در این زمینه ضررهای جبران ناپذیری را برای نسل آینده به همراه خواهد داشت که امر زندگی در دنیای امروز را مختل خواهد نمود. پس ضروری است که، فعالیت‌ها و برنامه‌های آموزش صلح، باید در تمامی سطوح طراحی و تدوین شود.

با توجه به نکات گفته شده، اهمیت و ضرورت آموزش صلح، کتاب حاضر بر آن است تا ضمن بررسی مفاهیم و پیش‌شرایح لازم برای گسترش و توسعه‌ی آموزش صلح در جهان، رویکردهای اساسی آموزش صلح در نظام تعلیم و تربیت را مورد بررسی قرار دهد.

با آرزوی توفیق

ابوالفضل عباسی / بهار ۱۳۹۵

هدف‌های کلی کتاب

مؤلف کتاب آموزش صلح (مفاهیم و رویکردها) در تدوین فصول مختلف این کتاب هدف‌های کلی زیر را در نظر داشته و امیدوار است خوانندگان با خواندن موضوعات و مطالب این کتاب به این هدف‌ها نایل آیند.

۱. کسب دانش لازم در زمینه‌ی آموزش صلح.
۲. بررسی مفهوم و اهمیت آموزش صلح در آموزش و پرورش.
۳. آشنایی با نقش‌ها و کارکردهای آموزش صلح در زندگی جوامع.
۴. شناخت تغییر و بررسی موانع فراروی توسعه‌ی آموزش صلح.
۵. آشنایی با راهبردهای اساسی جهت توسعه‌ی فرآیند آموزش صلح.
۶. تبیین مفاهیم مرتبط در پی صلح محور.